

Pretul

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în lăuntrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul III.

Ori-ce înserate,

se platesc pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile poștei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 99.

— Sibiu, Mercuri 10/22 Decembre. —

1880.

Abonamentu nou la „Observatoriulu“.

Diariu politic, national-economic și literar:

pe anul alu IV-lea

carele se incepe cu 1/13 Ianuaru 1881.

Apropiandu-se finea anului curente, deschidemu prenumeratiune noua la diariulu nostru, totu pe langa conditiunile cunoscute de mai înainte.

Pretulu de abonamentu este:

În lăuntrul monarhiei pe 12 luni 8 fl., pe 6 luni 4 fl. v. a.

În străinătate 22 franci pe 12 luni, 11 franci pe 6 luni, din cauza că de unu an încôce portu în afara, în locu de a scade, s'a mai adaosu cu 1/3 din ce fusese până atunci.

În Sibiu pretulu este 3 fl. 50 cr. pe 6 luni; dusu la casa cu 50 cr. mai multu.

Fiindu-că nu ne convine a tipari prea multe exemplarie de prisosu, rogamu pe dnii abonati, că se binevoiesca a înainte oo. adrese și pretulu pre câtu se pôte mai curendu, ceea ce se pôte mai usioru prin mandate (asemnatiuni) poștali, de a dreptulu la redactiune în Sibiu. Piat'ă mica Nr. 27.

Adresele se fia scrise curatu, cu caractere clare, și dupace statiunile de poșta se înmultiescu mereu chiaru și pe la sate, în prea multe casuri este neconditionatu necesariu a se însemna și comitatulu respectivu.

Rezultatele osteneleloru nôstre de trei ani, le supunemu cu consciintia linistita la judecat'ă acelor lectori, carii nu'si pregetara a urmari activitatea nôstra dela începutu și până astadi.

Redactiunea.

Unu unguru sinceru.

Daca sasii din Sibiu aflara, precum veduramu în Nr. precedente, unu unguru cu minte, în Ungari'a,

Foisiór a „Observatoriului“.

Relatiunile între Biseric'ă ortodoxa și protestanta în secolulu alu 16-lea.

Până în dio'ă de astadi mai audi pe calvinii nostrii unguri din Transilvani'a dicându, fără a înrosi câtu de puçinu: „Ci că între legea nôstra (reformata-magyar vallás) și între legea neunita (orthodoxa-oláh vallás) nu este nici-o diferentia alt'ă, de câtu nisce ceremonii netreb nice, care le place valachiloru și se tînu de ele că orbulu de gardu.“

Istori'a Transilvaniei scrisa asia, bine reu precum este ea, ne spune despre o multime de incercari ale calviniloru, ale principiloru, dieterulu, aristocratiloru calvinesci, de a trage pe natiunea romanésca cătu de buna voia, câtu cu fortia fisica si cu tôte mijlôcele tiranice la legea calvinésca, prin introducerea de catechisme calvinesci, confiscarea averiloru monastiresci, nimicirea jurisdictiunei mitropolitane, desfiintarea tuturoru episcopieloru romanesci din Transilvani'a și Ungari'a, calvinirea cătoruva protopopiate, ducerea tinerimei romane la scôle calvinesci, întocma precum se întempla și astadi în Orasci'a de înainte ochiloru clerulu întregu. Istori'a Transilvaniei și a Moldovei ne mai spune câte ceva și despre incercarea calviniloru ardeleni de a trage la confessiunea calvinésca pe mitropolitulu și pe episcopulu Moldovei cu totu clerulu și poporul lor. Dara incercarile protestantiloru din Germani'a și Elveti'a de a strabate cu doctrinele lor și mai departe în Orientu, de a invita chiaru pe patriarhulu bisericei celei mari orientale dela Constantinopole s'eu Rom'ă noua, că se adopte și elu cu toti grecii și cu celelalte popôra orientali christiane, doctrinele heresieleru lui Calvinu și Melancton, acestea erau până acuma și mai puçinu cunoscute în publiculu romanescu.

Sub titlu de mai susu dn. dr. Zotu tractédia acestu episodulu istoricu în fôia eclesiastică „Biseric'ă ortodoxa

la Presburg, noi aflaramu în Transilvani'a, la Clusiu, unu unguru sinceru, carele strimtoratu de înpregiurari, spuse adevêrulu întregu, celu puçinu în un'ă din cestiunile de viêtia.

D-lui T. în primul din „Kelet“ Nr. 289 relevandu noulu spectacolu scandalosu întemplatulu la Budapesta din caus'ă teatrului nemtiescu, i pare fôrte reu, că s'a facutu érași atâta larma, apoi cu acésta ocașiune pe langa ce observa și elu, că actiunea provôca totudeauna și ori unde reactiune, mai marturisesce înca și unele cá acestea:

„Asia este, magiarisarea celorlalte popôra pentru noi (magiarii) este și remane o întrebare de viêtia, existenti'a magiariloru este legata de aceea. Dara presiunea ce facemu noi asupra celorlalte popôra, nu trebuia se bata la ochi. Erau cu totulu alte mijlôce de a ruina, de ex. teatrulu nemtiescu, fără că se fia fostu lipsa de acésta alarmare și iritare a natiunei germane contra nôstra. Avemu noi mari probleme nationali, care ne placu, cu care simpathisamu; dara nimeni în lume nu prinde vrabii batendu tobele. Trebuie se cumpanimuprea bine mijlôcele executarei (prea firesce, pe cele machiavellistice, perfide, satanice.)

Noi până acum amu înaintatu frumosu întru magiarisarea altoru popôra, și trebuie se marturisinu că ne folosiramu și de mijlôce tari, pentru-că unele mesuri luate ici colea de cătra gubernu, le-amu potea numi o severitate de tiranu (el nevezhetnök akár drákoj szigornakis). Cu tôte acestea oper'ă magiarisarei se potea continuá fără nici o grija, în liniste neturburata, fără a provôca, fără a demonstra, cu mai bunu calculu, pentru-că se nu provôce contrademonstratiuni, éra nu precum s'a întemplatulu în B.-Pest'ă cu acea sdrantia (rongyos) de teatru nemtiescu, că acum au revoltatu contra nôstra pe tóta Germani'a.“

De aci încolo „sincerulu“ unguru muștra cu amaratiune pe toti aceia, carii cu persecutarea teatrului nemtiescu au iritatu preste mesura pe toti germanii, au revoltatu întreg'ă presa periodica nemtiesca asupra magiariloru, au deschisu ochii nemtiloru, că necum se se mai bucure de înaintarea magiariloru în cultura, dara se li se faca de aci înainte vrasmasi pentru totudeauna.

romana“ (An. V. 1880) într'unu modu, în câtu reduram si noi că trebuie se atragemu atentiunea lectoriloru competenti în acésta materia asupra acelei dissertatiuni erudite, prin reproducerea unei mici pati din trems'a, lasandu apoi, că istoricii de profesiune se se ocupe de ea întregu. Dn. Zotu încependu dela Despotu Voda, Melancton, patriarhii Josofatu și Jerenia și teologii de Vittenberga scrie:

„Principalulu argumentu de care s'au servit si se servescu teologii catholici în polemic'ă loru în ontra protestantiloru, a fostu acesta: că protestantii, parsindu biseric'ă de Rom'ă căreia apartineau, s'au pusuafara de orice legatura cu biseric'ă vechia, biseric'ă apostolica, cea fondata de Christosu. căreia s'a promis asistenti'a continua a santului ducu și afara din care nu este mantuire. Protestantii au întielesu fôrte bin tóta gravitatea acestu argumentu, și dejă Luther s'a s'rvitu de biseric'ă ortodoxa spre a'lu combate. Elu a asitu în biseric'ă ortodoxa unu argumentu puternicu, a caracterulu de apostolicitate și catholicitate se pôti gasi și afara din biseric'ă de Rom'ă. Ego, scria Luther cătra Spalatin (la 26 Iulie 1519), dupa deputatunea dela Lipsi'a, „Ego rursum opposui Graecos per multos annos et antiquos patres, qui non fuissent sub Romani Pontificis potestate.“ Responsulu lui Luther era într'adeveru fôrte puternicu, înse numai în privinti'a retensiunei esclusive a catholiciloru, că numai în biseric'ă de Rom'ă se afla biseric'ă cea adevêrata alui Cristosu; dar acésta nu era de ajunsu. Protestantii treuía se respundia la obiectiunea ce li se facea, că ei s'nt ἀκέραιος, adeca fără unu capu legitimu. si stau afara în biserica. Argumentulu invocatu de Luther numai atunci ar potea servi protestantiloru pe deplinu, dacă ei stă în legatura cu acea biserica, pe care o declară apostolica și catholica, spre a o opune pretensiuniloru bisericei din Rom'ă. Eca dara interessulu ce a provôcatu incercarile protestantiloru, de a se pune în relatiune cu biseric'ă ortodoxa, despre care vomu vorbi aci. Scopulu acestoru incercari n'a fostu înse, că protestantii se primésca dogmele bisericei nôstre și se se

De aci mai la vale publicistulu magiaru se ocupa multu cu relatiunile amicabili ale monarhiei austro-unguresci cu imperiulu Germaniei și i pasa tare de amicitia magiariloru cu nemtii, dicându, că usioru este de ex. natiunei franceze și celei englese a se certá și învrasmasi, că acelea potu prea bine fi un'ă fără alt'ă; dara ce face mic'ă natiune magiara*) fără sprijinulu celei germane?

Se lasamu înse grijile acestea publicistiloru dela „Kelet“ et Comp.; datorinti'a nôstra patriotica este a ne margini aci numai la unele espectoratiuni de a le lui T., pentru-că, de se mai pôte, se'lu scótemu din ratacit'ă parere.

T. sustine cu taria, că magiarisarea celorlalte popôra ar fi o întrebare de viêtia, de existentia pentru natiunea magiara. Noi negamu acésta în modu apodicticu, subscriemu cuvintele d-lui Barcsak consiliariu reg. și vice-comite dela Presburg și afirmamu cu aceeași taria, că adevêratulu periculu de viêtia pentru natiunea magiara stă tocma în acestea silintie fanatiche de magiarisare, ori-că se face aceea pe față, prin mijlôce dracesci, precum le numesce A., sau că se iau mesuri clandestine, machiavellistice, seducatórie, totu una, căci nu voru trece doue generatiuni și rezultatulu va fi tocma celu oppusu la celu asteptatu de partid'ă d-lui Tisza, de a d-lui Kossuth și de a tuturoru acelora, cari uita cu totulu, în care secolu traiescu, cu ce popôra au a face și cu ce poteri teribili de vietii nationali au a luptá.

T. invétia pe ai sei, că presiunea ce facu ei asupra celorlalte popôra, nu trebuie se bata la ochi, și că mesurile luate până acum pentru magiarisare, n'au alarmatu pe nimeni, deci magiarisarea a și facutu progresse frumôse.

Acestoru ómeni li se pare că tóta lumea de prin pregiurulu loru stă totu numai din vreo 10 milioane de orbi și de surdo-muti, de cretini (gusiati), nauci și hebeuci. Apoi că nu este tocma asia, ci din contra, nu ne veti numi o singura

*) T. pune că magiarii ar fi 7 milioane, ministrulu C. Tisza în toastulu seu de mai deunadi a disu 5—6, statisticii carii nu voru se mintia, dicu 5 1/2 milioane cu renegati cu totu.

unésca cu ea dupa cum li inputa, cu o bucuria malitiósă, canoniculu Socoloviu, despre care vomu vorbi mai josu. Tint'ă loru a fostu, din contra, a introduce doctrinele loru în biseric'ă ortodoxa, a o protestantiza, dupa cum au și declarat'o pe urma în prefati'a corespondentiei „Acta et scripta“ etc.; dar pentru că se pôta ajunge la acestu scopu, ei au cautatu mai întâiu se faca pe orthodoxi a crede, că între doctrinele bisericei ortodoxe și ale celei protestante nu exista nici o deosebire esentiala.

Antaiulu contractu între biseric'ă protestanta și cea ortodoxa a avutu locu în Romani'a, și anume în Moldov'a, prin mijlocirea vestitului aventurieru Despotu-Voda, despre a carui viêtia ne avemur datori a dá aci ôre-care notiie.

Între aceia cari au luat parte la batali'a dela Coron'a în anul 1533 a fostu și unu Heraclides, ai carui parinti aveau titulu de principu de Samos și Paros. Dupa terminarea resbelului, Heraclides a venit la imperatorele Carolu V în Belgi'a, unde i s'a aratatu cuvenit'ă onóre, atâtu pentru demnitatea familiei sale, câtu și pentru meritele sale personale. În suit'ă acestu principu se află și unu grecu din Candi'a (s'eu din Samos), Jacobu Basilicu, unu june de familia de josu, înse bine instruitu, cunoscătoriu a mai multoru limbi, care se ocupase mai multi ani în Rom'ă cu copiare de manuscrpte. Prin inteligenti'a și cultur'ă sa, precum și prin curagiulu și spiritulu seu întreprindetiuru, Jacobu a atrasu iubirea lui Heraclides asia de multu, în câtu acesta l'a adoptatu și 'ia datu tôte drepturile sale de mostenire asupra principatelor Paros și Samos. Imperatorulu însusi l'a numitu Cavaleru și Palatinu, asia că Jacobu de acum înainte portá titulu de: „Jacobus Heraclides Basilicus, Despota Sami, Marchio Pari, Eques auratus Caroli V et Comes Palatinus“ Jacobu a facutu mai multe caletorii pe la diferitele curti și a luat parte la mai multe resbele, dar cu tôte acestea gasea timpu de a se ocupá seriosu și cu sciinti'a precum și cu teologi'a protestanta. Elu facuse cunoscintia cu mai multi din corifeii protestantiloru, asia mai cu s'ema cu Me-

mesura, mare mica, publica séu secreta, blanda séu draconica, luata nu numai de 14 ci tocma de 40 de ani spre scopulu magiarisarei, pentru cá se nu fia cunoscuta exactu la celelalte popóra. Din 10 milióne parechi de ochi si totu atâtea de urechi, sunt prea de ajunsu cá se afle si se scia unu milionu, pentru-cá magiarismulu se ajunga la rezultatulu oppusu, pe care apostolii propagatori ai lui nu'lu voiescu odata cu viéti'a. Tóte mesurile ne sunt cunoscute, toti agentii si factorii sunt sciuti, nici chiaru poruncile cu totulu secrete inpartite pe la unii bisericani n'au remasu ascunse de cátra atâtea milióne de ochi. Propagandei magiare i merge cam cá si celei muscalesci in Poloni'a russésca; polonii de si n'au functionari din sinulu lor, afla de tóte mesurile luate spre russificarea lor.

Tisza si partid'a sa tinu una, cá fara magiarizare nu este asigurata integritatea statului si iti rodu urechile mereu cu „ide'a de statu ungurescu (magyar állameszme).“ Nici-o idea mai ratacita de cátu acésta, nici-una demintita mai multu prin istori'a popóraloru din toti seculii. Nu ne voru numi magiarii unu singuru statu, barbaru séu civilisatu, pentru a carui existenta se se fia pusu vreodata conditiune sine qua non, unitatea limbei. Prin unitatea limbei a fostu reprezentata de candu lumea, numai unitatea nationale a ori-carui poporu homogenu, éra nu unitatea statului. Unu statu numai cevasi bine organisatu are cu totulu alte fundamente si alti pilastrii, pe cari este elu asediatu, éra unitatea limbei la formarea staturiloru este ceva cu totulu esceptionale. Incepemu chiaru dela Ungari'a. Noue sute de ani nu a fostu nici vorba de unitatea limbei, ci numai de unu statu poliglottu, éra limb'a statului érá pána eri un'a straina, mórtá, latin'a. Daca Ungari'a cadiuse infricosiatu la Mohaci, daca dupa aceea se prefacú in pasialicuri turcesci, o ar fi potutu óre scapá unitatea limbei? Nici-odata. Imperiulu austriacu se formase si consolidase fara nici-o unitate a limbei, pe sute de ani inainte, si astadi elu ar fi neasemenatu mai tare, daca nu aru fi batuti de Ddiu si germanii austriaci, cá se tinda la unitatea limbei. Antic'a Grecia cu escelent'a sa unitate in limba, cum mai cadiuse de reu sub loviturile cumplite a le sabii-loru scurte romane. Regatulu Poloniei se sfarmá cu tóta cultur'a si unitatea limbei sale. Din contra Elveti'a cu trei limbi, Belgi'a cu doue sunt staturi de modellu pentru tóta lumea. Imperiulu bulgarescu, statulu serbescu, mai tardiu Romani'a cu tóta unitatea limbei lor, cum cadiusera de reu sub loviturile turcesci! Itali'a cu limb'a sa unica si classica, sfarmata si sfasiata in diece teritórie,

lanhtonu si Casparu Peucer, dupa cum se vede din epistol'a ce a adressatu in anulu 1555 Novembre cátra celu dintaiu, la care apoi acesta a respunsu in anulu urmatoriu.¹⁾ Melanhtonu avea o opiniune fórté bune despre Jacobu, si dovad'a este recomandatiunea ce i'a datu cátra regele de Danemarca. „Elu este,“ scrie Melanhtonu regelui, „versatu in limb'a gréca si are destulu de buna precepere pentru mathematica si invetiatur'a chrestina, si inclina spre biseric'a nóstra. Si fiindu cá elu possede bune testimonie despre originea sa si drepturile sale de mostenire, si are bune moravuri — cá-ci eu nu l'am cunoscutu altfelu, de cátu cá unu omu verace si onestu — l'am datu acésta scrisóre spre marturia.“

In fine, dupa mai multe aventuri, Jacobu a devenitu, in anulu 1561, Domnu alu Moldovei, cunoscutu sub numele de Despotu-voda.²⁾ Chiaru la inceputulu scurtei sale domnii, Despotu-voda a datu pe facia inclinatiunile sale protestante. Elu a infiintiatu in Cotnaru, orasiu locuitu pe atunci mai multu de sasi si unguri, o scóla de invetiatori protestanti, pe care'i chiamase Despotu-voda si intre cari érá susu-numitul Casparu Peucer, ginerele lui Melanhton; totu de odata elu a dotatu scól'a si cu o biblioteca. Elu silea pe copii moldoveniloru se invetie in acésta scóla si intretinea chiaru mai multi copii cu propri'a sa chiertuie. Apoi cu inceptulu a inceputu a atinge mai de aprópe biseric'a orthodoxa, criticandu pe preotii si ceremoniele bisericesci, si a infiintiatu in palatulu seu o capela, unde se facea servitiulu divin dupa principiile sale luterane, si invitá si pe boeri se asiste. Aceste incercari, din ce in ce mai pronuntiate, de a introduce protestatismulu, au provocatu naturalmente ingrijiri si nemultiamiri din partea poporului, lucrurile inse au luat unu caracteru seriosu si amenintatoriu, candu Despotu-voda a voitu se indreptie mai multe abuseri si specialu a regulá cele de casatoria. Divorturiile se faceau cu asia mare usurintia, in cátu se gasiau multi in a treia séu chiaru a patr'a casatoria, fiindu inca in viétiá celelalte femei din casatoriile anterióre.

(Va urmá.)

¹⁾ Crusii, Turco-graacia p. 556. Corp. Reform. VIII, p. 674. 780.

²⁾ Despre despotu-voda vedi afara de chronicile: Sommer, de vita Jacobi Despotae Moldavarum (o scriere fórté rara); Gratianus, de Despota, Valachorum principe; Engel, Geschichte der Moldau IV, 2 pag. 196 urm Fr. Haase, Miscelan. philosoph. lib. III, p. 12.

devenise „unu conceptu numai geograficu,“ precum o numiá betranulu principe Metternich in batjocura.

Vedeti dara, cá „ide'a de statu si de integritatea statului“ este numai unu pretextu, bunu cá se ametiesci capetele ómeniloru carii nu vedu dela nasulu lor mai departe. Nu veti castigá nimicu, ci veti perde nespusu de multu prin acésta propaganda de trei ori nefasta.

Transilvani'a.

— Sibiiu, 21 Dec. In cáte diece ani odata abia ni se intempla se avemu in acésta patria muntósa o érna asia blanda precum este acésta. Betranii nostrii intre alte regule de a le loru meteorologice si astronomice (fara a cunósce acesti termini grecesci) au una care tine, cá s. Nicolae*) candu vine, isi scutura barb'a, adeca ninge. Ei, bine, astadata avemu timpulu celu mai frumosu, fara ninsóre si presté di chiaru fara inghiatiu. Oile inca totu mai potú ámblá cáte puçinu la pascutu; dara vitele cornute si copitate sunt puse pe nutretiu de érna; economii inse voru scí a se pastrá pentru primavéra, cá nu cumva se'i pacalésca Teodoru Tironu cu siepte cai pána in raiu, séu chiaru si s. Georgie, care ucide balaurulu si in urm'a lui vinu furtunele.

Pána aci nu se audiá de fere selbatice, cá-ci pe cátu nu e geru mare, isi mai afla predi prin paduri la iepuri si caprióre, dara mai de curendu se scrie din cerculu Bradului in comitatulu Hunedórei, cá lupii au inceputu se intre chiaru si dio'a mare prin curtile ómeniloru si se rupa din vite. Ce se faca bietii locuitori? 12 fl. taxa pe anu pentru cáte o pusica de venatu este unu tributulu infricosiatu, impusu curatu in favórea fereloru carnivóre. Se totu vorbesce de venatori ex officio; dara pare cá ferele aru avea si ele spioni pe la residentiele prefectureloru, cá se afle candu esu domniila venatu si se se retraga pe unde sciu numai ele. Dau-nele cauzate de lupi, ursi, vulpi se urca la sute de mii pe anu. Daca poporulu ar mai scuturá ceva din indolentia, ar face cá mai de multu si precum facu pána in dio'a de astadi in Romani'a, garduri, forma de micu labirintu angustu si inaltisioru asia, cá lupulu se póta intrá, dara se nu se póta întórce spre a esí, éra in mijlocu punu unu hoitu, ori mai bine purcelu séu gásca, cá se strige. Lupulu prinsu asia ilu tóca in capu cu maciuci, séu ilu ucidu cu lance ori cu furca de feru. Altii facu grópa si in aceea punu gásc'a ori purcelulu. Asia se face in Russi'a, inainte in Turci'a, pe candu crestiniloru nu le érá permis a portá arme.

Domnule redactoru!

Clubulu alegatoriloru romani din municipiulu Turda-Ariesiu s'a constituitu in 11 Novembre a. c. Alegatorii romani din acestu municipiu sunt rogati prin acésta a cercetá cátu mai desu intrunirile clubulu cari se tinu regulatu de trei ori pe septemana: sambat'a, dominec'a si mercurea dupa amédi.

Localitatile clubulu se afla in otelulu „la Coróna“ in piati'a Turdei.

Rogandu-ve se binevoiti a dá locu acestui a-nuntu in colónele diariului ce redactati, sunt Turd'a, 18 Decembre 1880.

Cu tóta stim'a

Dr. J. Ratiu.

Ungari'a.

— B.-Pest'a. Inainte de a se prorogá diet'a pána dupa serbatorile gregoriane, se mai dederá in esbatare câteva legi mai totu fiscali, inoposite, taxe accise, timbru etc. Intr'aceea deficitulu se consatá frumusielu preste 40 de milióne, altii inse ilu redicu dupa unu calculu extraordinariu, la 89 milíne.

O comisiune se ocupa cu planulu de a infiniá si in Ungari'a, precum e in Transilvani'a si in statulu Austriei, regimente de gendarmi, in loculu corpului de panduri, carii nu sunt in stare dea sustinea nicairi securitatea publica. Generatiunea nóstra mai vechia isi póte aduce prea bine ainte, din 1861 cu cáta mania si urgia au fostu dpartata trup'a austriaca de gendarmi din totu cprinsulu Ungariei, si cum s'au restauratu vechi'a institutiune nationale de panduri si haiduci a persecutorii lor; cum inse totu in acelu nu aici in Transilvani'a, gubernulu din Clusiu rogase pe monarchu, cá se nu scóta regimentulu de gendarmi, ci se'lu lase acilea, spre a insulfá roma-

*) Sánt-Nicóra i dice poporulu.

niloru respectu se nu cutedie a se scólá contra unguriloru, cum inse totu atunci s'au rogatu si romanii prin deputatiunile lor trimise la Vien'a, cá imperatulu se nu scótiá nici pe gendarmi din acésta tiéra, se lase si garnisóne mai tari din armata, cá de nu, ungurii cu secuii éra voru rebelá si voru face mare nevoia romaniloru, silindu'i se se apere. Asia a remasu aci regimentulu de gendarmi, si este prea bine cá a remasu.

Vien'a. Egoismulu pedepsitu.

Locuitorii Vienei o patira, precum o meritasera de multu pentru gretiosulu lor egoismu si anume astadata intr'o afacere din cele mai delicate. Vorb'a este despre casatori'a archiducelui Rudolfu principe de coróna. De si provinciali simplii precum suntemu noi, totusi ne potemu face óresicare idea despre maretiele preparative de nunta, cá si de extraordinariile spese. Fetioru de imperatu, herede alu coróneloru parintelui seu, voi'a si dorinti'a sa, cá si a parintiloru érá, cá cu acea ocaziune de festivitate se verse intre poporu bani cu sutele de mii, inse pe labóre, pe marfi, pe totu feliulu de obiecte, necesarie si de lucsu. Ce se intemplá inse! S'au aflatu cu cale cá se se comande si dela Parisu unele lucruri, mai alesu de lucsu, de o elegancia rara si cum se mai dice, de acelea ce au Chic, precum se potu produce numai in Franci'a. Audiendu acésta unii si altii din fabricantii interessati, avura in pertinenti'a se inpute curtiei imperiale si exagerandu sum'a, iritara pe poporatiune intru atáta, cátu municipalitatea (primari'a, Bürgermeisteramt) alunecá a convoca consiliulu municipale, dupa aceea primariulu alergá pe la marsialii si intendentii curtiei, cá se afle de starea lucrului. Intr'aceea capital'a inca luase mesuri preparative cu 2—3 luni inainte, spre a'si arata, vedi, iubirea si respectulu homagiale cátra august'a familia domnitória; intre altele se decisese a se dá unu balu atátu de bogatu si splendidu, precum dóra nu s'a mai veditu niciodata in Vien'a.

Pre cátu nu ar fi alunecatu poporulu la espressioni in pertinente, a inplinitu lips'a o parte din press'a Vienei, cunoscuta de nerusinata. In fine primariulu deschise in una de dile siedinti'a reprezentativa cercetata de cei mai multi membrii, plini de curiositate cá se asculte unu raportu in cestiunea susu atinsa. Pre candu se citea raportulu, dn. primariu dr. jur. Newald fu chiamatu intr'o cancelaria, de unde se întórse curendu cu o scrisóre in mana, si elu palidu cá cér'a. Dr. Mauthner cere cuventu cá se intre in desbatere. „Nu e desbatere, am se ve citescu o scrisóre dela dn. ministru-presiedente“, fu respunsulu.

Ce ce? Ministru, ministru? Crestini si evrei saru dela locurile lor, cá se asculte coprinsulu scrisórei. Si care este acela? Maiestatea Sa declara in numele seu si alu fiului seu (cá mire), cá dupa cáte s'au vorbitu, comentatu si cercetatu pána acuma . . . nu accepta invitarea la balulu ce voiesce se dea capital'a in onórea familiei domnitórie si a tinerei parechi, n u, ci le dá consiliulu, cá sumele destinate pentru acelu scopu se le impartia la saracimea din Vien'a, pentru care mai dá si Mai. Sa cu august'a Sa consórtá imperatésa doue dieci de mii, éra M. S. imp. Rudolfu alte 20,000 fl. totu la clasea saraciloru din capitala.

La audirea acelei scrisori, de ar fi trasnitu in sala si ar fi lovitu pe cátiva, mai mare spaima nu'si póte imaginá nimeni. Unii remasera cu gurile cascade si cu ochii cátu cepele, altii nu se poteau scólá de pre banci, cátiva strigara se mai audia odata, cá-ci nu'si crediusera urechiloru. De câteva ori o citira. De unde se mai póta lucrá ceva; dupace se formara in diverse grupe, in fine o luara care incatrau, cu nasuri cá nisce crastaveti bulgaresci. Na, v'a trebuitu afrontu? ilu aveti baiati refatiati cu miliónele dela locuitorii monarchiei intregi. Generatiune ingrata si nerusinata; ea nu se satura de colossalulu avantaju ce'lu are fiindu capitala a imperiului, mai cutédia se inpuna chiaru familiei domnitórie ceea ce nu suferé nici celu mai simplu cetatiénu, cá se nu cumpere ce'i trebuie de acolo de unde'i place lui. Impertinenti'a fabricantiloru ese cu atátu mai urita dupace se scie curatu, cá li se dedese de lucru din partea curtiei cu sutele de mii. Mai e de sciutu, cá curtea imperiala platesce tóte lucrurile fórté splendidu, numai cá se ajute pe locuitori. Asia le trebuie la toti ómenii cu frunte de feru. Pentru 30 sau 40 mii suma ce mergea la Paris, cei din Vien'a au se pérda acuma milionulu. Ce lucsu érá se se desvólte la acelu balu

ce principese, contese, bancarese bogate eră se verse la bani in tôte partile, care acuma au se remana in cassa.

R o m a n i ' a .

Responsulu camerei la discursulu tronului.

D. M. Ferichide, raportorulu comisiunei in-sarcinate cu redactarea proiectului de-respondu la mesagiulu tronului, a datu cetire urmatoriului proiectu de adresa:

Mari'a Ta!

Adunarea deputatorulu este fericita de câte-ori pôte se exprime din nou Altetiei Vóstre Regale sentimentele de devotamentu si de iubire ale tiei. Astadi isi implinesce acésta inalta datoria, aducédu totuodata tributulu recunoscintei sale Altetiei Vóstre Regale, si Altetiei Sale Regale, prea iubit'a nóstra Suverana, pentru marele faptu alu regularei successiunei tronului, prin carea se consolidéda insasi bas'a constituirei politice a Romaniei.

Adunarea a luat act de acceptiunea dispositiunilor din Constitutiunea nóstra, privitorie la successiunea tronului, de càtra Alteti'a Sa Regala, Augustulu parinte, si de Altetiele Loru, augustii frati ai Mariei Vóstre Regale; a luat act asemenea de renuntiarea facuta de Alteti'a Sa principele Leopoldu, renuntiare prin care dreptulu eventualu de successiune se transmite filoru lui.

Tiér'a intréga inpartiasese sentimentele nóstre de adenca recunoscintia pentru Alteti'a Vóstra Regala, pentru Altetiele Loru principii ai augustei Vóstre familii, pentru Alteti'a Sa Regala Dómn'a, care prin cea mai nobila abnegatiune a manifestatu patriotic'a sa dorintia de a dobandi pentru Romani'a definitiv'a stabilitate trebuitore desvoltarei ei.

Romani'a, astadi recunoscuta cá statu independente de tôte poterile, va intrebuintia energi'a si activitatea sa la desvoltarea sa interna. Silintiele ei, aplicate la acésta opera de progresu, legata de interessulu Europei intregi, voru intari si mai multu bunele sentimente, pe care le-a inspiratu in afara. Suntemu fericiti cá ne vedemu ajutati in lucrarea nóstra de manifestarea increderei si a simpatiei tuturor poterilor.

Vomu studiá cu atentiune tractatele si conventiunile inchiaiete de guvern, care ni se voru presentá.

Regulamentarea libertatii navigatiunei pe Dunarea de josu, fiindu prin natur'a ei o cestiune politica totuodata, representatiunea nationala primisce cu bucuria si incredere asigurarea ce Alteti'a Vóstra Regala dati tiei, cá interesele cele mari ale Romaniei pe acestu fluviu voru fi mantinute si aparate in perfectu acordu si cu textele tractatorulu, si cu drepturile ei de statu riveranu independentu.

Ne vomu grabi, Mari'a Ta, se respondemu apelului ce faceti representatiunei nationale, cá se consacramu totu timpul nostru inbunatirilor interne urgentu reclamate.

In partea administrativa, organizatiunea comunelor si a judetilor, conditiunea diferitoru functionari, tocmelele agricole, voru fi obiectulu unui studiu seriosu.

Cu ocaziunea votarei budgetului ne vomu inspira de acelasi spirit de economia bine intielésa, care au adusu o inbunatire atátu de insemnata in finantiele statului si in creditulu tiei. Vomu fi fericiti se amelioramu ore-cum legile nóstre finantiare, in adastarea momentulu, candu vomu potea modificá intr'unu modu mai echitabilu insasi asiédia inopositorulu.

Adunarea nu va refusa nici-unu sacrificiu pentru desvoltarea instructiunei publice. Ea va studiá cu seriositate proiectele care i se voru presentá in acésta materia. Camer'a inse este convinsa, cá progresulu, in tôte servitiile publice, stá mai puçinu in facere de legi noue, de càtu in intielépt'a apli care acelor in fiintia. Ea va cautá mai cu ose-bire mijlócele de a asigurá formarea unui personalu didacticu capabilu si de ajunsu pentru numerocele lipsuri ce esista.

In càtu privesce justiti'a, ne vomu asociá la mesurile cari ni se voru propune pentru a ajunge intr'unu modu potrivit cu situatiunea nóstra actuala, la deplin'a independentia a magistraturei.

Pe terenulu economicu vomu dá concursulu nostru celu mai energeticu pentru continuarea operei inceputa. Diferitele cestiuni relative la administrarea cailoru nóstre ferate, la complectarea retielor de siosele, la amenajarea porturilor, la explotarea minelor, la conservarea padurilor, la crearea unor institute de creditu pentru agricultura voru fi obiectulu preocupatiunilor si lucrarilor nóstre de competenencia.

Adunarea, mandra de progressele dilnice realitate in armata, scutulu demnitatiei tiei, se va uni cu mesurile propuse, in proportiune cu resursele nóstre, pentru a urmá inbunatirea si organizatiunea ei deseversita.

Vedemu cu bucuria nou'a provincie romana de preste Dunare pe o cale de prosperare, vomu cautá mesurile destinate a asigurá mersulu ei inainte, intre care, in prim'a linia, este regularea cestiunei proprietatii fonciare.

Tiér'a intréga, Mari'a Ta, este patrinsa de aceeași patriotica vointia; ea are consciintia si de drepturile si de indatoririle ei; ea e convinsa, cá precum sub gloriós'a conducere a Altetiei Vóstre Regale, a strabatutu in trecutu timpuri grele cu successu, totu asemenea si in viitoru, pe terenulu pacificu alu desvoltarei ei interne, va ajunge, cu Alteti'a Vóstra Regala, la dobandirea frumósorulu rezultate ce ne aratați. Plina de respectu si de devotamentu pentru augustii sei suverani, ea se uneste cu reprezentantii sei din adunarea deputatorulu in urarile ce facemu.

Se traiesci Mari'a Ta.

Se traiésca Alteti'a Sa Regala Dómn'a.

Se traiésca Romani'a.

Raportorulu, M. Ferechide.

(La atentatu.) Cutitulu de injunghiatu, ridicatu de càtra indracitulu asasinu Ivan Petrariu asupra vietiei dlui Joanu Brateanu, ori-cá a fostu elu rapeditu numai din vointi'a unui individuu privatu, ori dupa decisiunea luata de càtra vreo societate secreta, sau chiaru de vreo partida politica, insetata de resbunare, in ori-ce casu atentatulu este de o importantia atátu politica, càtu si mai virtosu sociala, si de o natura, cá in urmarea lui se ni se deschida o privire fiorósa in laintrulu acelor classe de ómeni, carii pe langa ce ducu o viétia din cele mai abiecte si desfrenate, cá totu atâtea existentie catilinarie, otraviti de o lectura scósa din latrinele Parisului, Berlinului, Petersburgului, Vienei, voru se aplice ideile perverse in Romani'a, unde acelea n'au si nu potu se aiba altu terenu, decâtu numai imaginatu de fantasi'a loru cea ametita. Si fiinducá ideii de acestea se propaga astadi in tôte partile, este necessariu cá se cunoscemu cu totii antecedentiele atentatului se'i urmariu si consecentiele, la care vomu luá in ajutorulu cele mai de frunte organe de publicitate din Romani'a si asia astadi vomu continuá cu espectoratiunile diariului „Pressa“.

„Antecedentiele“ tentatorelui sunt din cele mai rele: cercatu de justitia, dupa ce a fugitu cá professoru de gimnasiu cu renumerariele colegilor sei, acestu miserabilu traiá o viatia de cafenea.

Lucru curiosu, se dice cá elu fu numitu, sunt câteva dile, intr'unu micu postu la ministeriulu de finantie chiaru de d. Brateanu, care nu cunosea trecutul acestui omu perdutu in vitii.

Intaritatu de nemultumitii, cari punu o mare esageratiune in plangerile loru, si facédu se dice, parte dintr'o banda de desnadaiduiti, demna de densulu, acestu nemernicu ajunsese la o esaltare febrila, care 'i luá usulu facultatorulu mintale si ilu inpinse a atenta chiaru la vietia bine-faceturulu seu.

Atentatulu de aséra destépta in ánim'a nóstra nisce vii si serióse ingrijiri, si provóca in spiritulu tuturoru temeri grave asupra viitorulu societatiei nóstre: elu resuma o situatiune si este espressionea fidelá a bólei morale, care bantue câteva capete stricate din tiér'a nóstra.

Poporul romanu, atátu de blandu si cu moraluri asia de dulci, inauguréda fórtu tristu, voru dice unii, erá noue in care a intratu. Noi vomu protesta contra unei asemenea acusatuni, cá-ci marea majoritate, potemu dice, mai unanimitatea Romaniloru, conserva acelu caracteru traditionalu de blandetie si de amenitate. Din fericire, numai câteva capete seci, cari se grabescu a maimutia si in acestu casu lapedaturile Europei, sunt atinse de ból'a fanaticismulu politicu. La noi s'au vediutu in doue trei rinduri ómeni desnadaiduiti, recurgédu la mijlóce violente, cá se'si resbune contra ministriloru care i-au destituitu, dara ei intrebuintiau bastonulu seu vreunu altu instrumentu de lemn, care nu da mórtea.

Amu avutu numai unu asasinatu politicu in persón'a reposatului Barbu Catargiu; dar, dupa câte se scie, elu s'a sevésitu de unu strainu. *) Man'a romanulu nu s'a scaldatu niciodata in sange

*) Unguru din Transilvani'a, platitu fórtu bine, cá se omóre pe Barbu Catargiu ministru-presiedinte intre 1861-2. Red. Obs.

pentru cestiuni politice, constatamu acestu faptu cu fericire. Eri pentru prim'a óra s'a vediutu unu romanu destulu de degradatu, pentru-cá se armeze braçulu seu cu unu cutitu contra primulu ministru.

Tentativ'a de asasinatu din ser'a trecuta contine in sine unu avertismentu si unu mare investimentu. Ea este rezultatulu fatalu, pe de o parte alu ideiloru politice false si periculóse, ce au petrundu din nenorocire si la noi din deosebitele parti ale Europei, éra pe de alta parte alu relei directiuni ce s'a datu pâna acum instructiunei publice si private, si care a produsu o catatime fórtu insemnata de aspiranti la functiuni, o mare si teribila plaga pentru societatea nóstra.

Avemu profund'a convingere, cá acésta bóla este vindecabila, si cá nisce asemenea tentative odióse, care inspira o legitima indignatiune tuturoru ómeniloru de bine din veri ce partida, nu voru desonora pe viitoru bun'a reputatiune a némului romanescu.

Se lucramu dar cu totii, se lucramu cu energia si perseverantia sub conducerea acestei mari idei si vomu reusi negresitu a atinge scopulu ce ne propunemu.

D. primu-ministru, mai multu de càtu ori cine, este interessatu a se obtiné acestu bunu resultatulu. Faca cerulu cá acésta lucrare a nóstra a tuturoru, se fia incununata cu successu!

Orsini si complicitii sei fanatici au atentatu la viétia lui Napoleonu III, pe care ilu credeau contrariu emanciparii Italiei. Ei fura trimisi la esiafodu, dar generosulu imperatu profitá de acelu avertismentu si lucrá la reinvierea poporulu italianu!

— (Despre atentatu.) Investigatiunea séu cum se dice in Romani'a, instructiunea se face di si nópte prin politia, procurori si judecatori; pâna acum inse ne este preste potintia a ne informá exactu din atâtea variante câte aducu diariile din capitala. Investigatiunea e strictu secreta, dara totu transpira câte ceva in publicu din spus'a unor individui arestati si érași liberali, cum si dela unii martori ascultati. Ni se pare cá o corespondentia privata din 5/17 Dec. ar coprinde sciri destulu de sigure pentru-cá se merite a le comunicá si publiculu nostru cu atátu mai virtosu, cá multi parinti si alti locuitori din Transilvani'a si Banatu se afla in grija nespusu de mare, cá nu cumva in acelu complotu alu nihilistiloru se fia amestecatu si vre-unulu de ai loru, mai alesu dupa-ce vinu mereu sciri despre arestare noue preste cei 20 prinsu in nóptea de ántaiu. Dupa aceea corespondentia scótemu numai acestea.

Joanu Petrariu, nascutu din Rimniculu-Válcei dintr'o familia in care s'au mai alesu si alti misiei, ajunsu professoru apoi si directoru in Bucuresci, casatoritu cu o nepóta a d-lui Vas. Boierescu s'au alesu din elu unu hotiu de inferatu, unu adevratu catiliniu; dara schimbandu'si numele si mai co-peritu de unii altii au totu scapatu, pâna ce insielá si pe ministrulu Joanu Brateanu, cá se'lu puna in servitiu. De aceea asasinulu si dice, cá n'au avutu nici o ura personala asupra d-lui Brateanu, dara cá sórtea l'a nimeritu pe elu cá se'lu omóre.

Unu altu complice fórtu periculosu alu asasinulu a fostu unulu anume Patescu, despre care se scia, cá a fostu si acesta revisorulu de scóle inse totu hotiu catiliniu si insielatoriu (Ce rusine, ce urgia pe scóle si pe ómenii scólorulu!)

Dintre persónele arestate nume mai cunoscute sunt, redactorulu Grandeá, cutiovlachu de origine, omu fórtu fanaticu si plinu de ura infocata chiaru càtra multi din binefacatorii sei, advocatulu P. Borsiu, Titus Dunca (capitanu?) De curendu s'au mai arestatu diaconulu dela biseric'a s. Stefanu si doi studenti, éra femeia diaconulu Cárlova fu pusa in libertate. Scirea cá si dóm'n'a Flechtenmacher ar fi fostu arestata, nu se adeveresce. Se dice cá Patescu ar fi marturisitu totu, ar fi si numitu pe mai multi conspirati nihilisti. Despre principele Grigorie M. Sturdza (Muhlis pasia) candidatulu muscalescu la tronu nu se adeveresce cá s'ar fi datu ordinu de arestare asupra lui, ceea ce nici nu se pôte fara consimtiementulu senatulu, dara a cerutu insusi Sturdza concediu cá se vie la senatu. Se aude cá o spióna a lui, care fusese in vér'a trecuta si in Ardealu, este cautata.

Nu e nici-o indoiéla, cá o parte a pressei a incuragiatu indirecte nihilismulu si asasinatulu prin limbagiulu seu passionatu, respiratoriu de resbunare etc. etc.

Corespondenție particularie ale „Observatoriului”

— Hundorfu, 10 Decembrie.*)

Unu actu, carele eu credu că merita o viaa interessare si pe carele cu bunavointi'a onor. redactiuni, voiescu a'lu inregistrá in colónele pretiutului diariu ce redigeti. — Actulu este unu clenodiu de valóre, din institutiunile nóstre eclesiastice, fundatu pe autonomi'a hierarchica; este „sinodulu canonicu de tómná,” care in acestu tractu, spre onórea siefului aceluia fia disu, se tine cu rigóre in tómn'a fia-caru anu. — In acestu tractu pescu alu Elisabetopolei, sínódele inca ab antiquo au fostu micste si ambulante — si acésta din motivulu bine cumpanitu: cá se védia si se se convinga membrii sinodali in faci'a locului despre tñut'a si starea reala, respective despre progresulu séu regresulu ce'lu face fia-care parochia; si apoi din esperienti'a ce se face, a ni scóte notiuni practice si folositórie pentru tractulu intregu.

Unu incidentu placutu, ba potu dice unu actu de bucuria ni-a causatu sinodulu defiptu si tñutu in 22/11 a. c. in comun'a Valhdidu. Am disu actu de bucuria, cá-ci, de si in comun'a politica „Valhdidu,” carea altmentrea e declarata de comuna mare, $\frac{4}{5}$ parte din locuitorii ei sunt sasi si numai restulu romani — si asia nici nu ne-amu imaginatu cá se vedemu in acea parochia ceva deosebitu; dara cu atàta ni-a fostu mai mare uimirea la audiulu salveloru descarcate, candu ne apropiamu cu trasurile spre comuna, in capulu careia eramu asteptati de cátra bravulu nostru preotu Teodoru Barza, de cátra comitetulu parochialu si tineretulu de ambe secele, adunata sub stindardulu loru nationalu. Din acestu locu dupa vorbirile de bineventare, punendu-se tineretulu in ordine si incependu a intóná innulu „Ostile stau faciá in faciá” si altele, amu fostu concomitati pâna la loculu destinatu de a tinea siedinti'a sinodale.

Dintre punctele desbatute voiu inregistrá numai doue:

I. Discussiunea despre possibil'a ajustare a scóloru nóstre confessionali — cari singure sunt adeverate si fidele fice ale Sionului nostru. Dare-ar bunulu Ddieu, cá precum cu acésta ocaziune acestu sinodu a pledatu si s'a angajatu tare la mantnerea si salvarea onórei acestoru virgine, asia nici pe venitoriu se nu scadia in resolutiunea sa, ci se perseveredie pâna unde numai convenim cu legalitatea. — Era punctulu alu

II. Visitandu-se biseric'a locale, s'a aflatu in stare indestulatória; au atrasu inse atentiunea toturora scaunele bisericeii facute din venitul fondului „reuniunei femeiloru din locu.” — Deci folosindu-se presidiulu de ocaziune, a propusu cá dupa exemplulu celoru vediute se se adoperedie fratii preoti a infiintiá pretutindenea atari reuniuni. S'au mai ventilatu si inca meritórie, si alte puncte despre averea si curatel'a bisericeloru, pe cari pentru-cá se nu ocupu prea multu spatiu, le retacu.

Inchiazu inse cu dorinti'a, cá multele conclusiuni ce se enuntia pe tóte terenele activitátei nóstre sociali, religióse séu politice, se nu mai remana vorbe góle, ci se le vina odata si imperati'a loru, cá se le vedemu intrupate.

Imi mai restá a oftá, cá spiritulu acela plinu de caritate, prudentia, zelu si tactu ce caracterisédia pe M. O. d-nu Stefanu Campeanu vice-protopopulu acestui tractu, se ne mai conduca inca intru multi ani in congregatiunile nóstre, cá asia „cá nisce prunci de curendu nascuti, se iubimu laptele celu cuventatoriu si fara de viciesiugu, cá prin trensulu se crescemu spre mantuure.”

Totu despre acelu sinodu protopopescu ne veni dela on. domnu parochu Nicolae Maioru o alta corespondentia cu dat'a Vamesiu-Odrheiui 17 Dec. n. Decursulu sinodului se descrie si in acésta mai totu cum se vede acilea, cu adaosu inse, cá on. d. ppopu in discursulu seu de deschidere a recomendatu preotimei si la tóta inteligenti'a romanésca sprijinirea caldurósa a literaturii nationale, a producteloru ei si lectur'a de diarie romanesci.

Sciri diverse municipali.

Din comitatulu Hunedórei s'a latitu faim'a prin diarele magiare, cá in fine dn. comite supremu (prefectu) Georgie Pogány se va retrage din functiunea sa, pe care o tine de multi ani mai antaiu in comitatulu Albei, apoi in alu Hunedórei.

Totu asia se cam suna si despre baronulu D. Bánffy din comitatulu Doboca-Solnocu, carui „Ellenzék” din Clusiu ii inputa, ceea ce dice francesulu „Allure despotice”. Va fi ori nu asia cum scrie „Ellenzék”, noi scimu numai ceea ce aflamu din informatiunile venite de a dreptulu, cá immens'a majoritate a locuitoriloru romani s'a saturatu de multu si din totu sufletulu de parintesc'a administratiune si iubire a ilustrulu prefectu.

Aici in Sibiu se tñu adunare municipale extraordinaria a comitatului, care fu una din cele mai interesante, nu numai pentru conflictele escate intre dn. prefectu si unii membrii ai opozitiunei sasesci, ci si pentru-cá dupa unu tñpu mai lungu au participatu astadata si membrii clubului municipale romanescu in modu activu asia, cá propunerile au fostu adoptate de cátra majoritate si prefacute in conclusu. La ordinea dilei au fostu vreo 50 de obiecte, intre care si unele mai multu

*) Intardiatu, cá si câteva altele, din caus'a marei inbuldieli a multoru materii de interesu mai generale.

Red.

decátu curióse, de exemplu candu municipiulu cetatiei Clusiu pretinde, cá se proteste si acestu comitatu in favórea lui Nic. Bartha, éra comit. Heves din Ungari'a cere, cá se pretindemu dela Europ'a restaurarea Poloniei. La propunerile romaniloru motivate una prin dn. Nic. Christea, a dou'a prin dn. Vis. Romanu adunarea trecu preste ele puru si simplu la ordinea dilei. Audi colo, sclavii politici din Ardealu se céra emanciparea Poloniei! Cért'a vechia escata intre gubernu si municipiu din caus'a edificarei unui palatu municipale, se regulá totu la propunerea romaniloru motivata prin dn. P. Cosma.

Bibliografia.

— „Florint'a”, epeea nationala in V cantece. Cant. I si II. Precedate de „unu tractatu despre liric'a romana poporala si classica,” de J. J. Bumbacu, professoru ces. reg. in Cernauti. „Nistrulu! Nistrulu cá se véda: cá suntemu: ce-am fostu odata! „Mosi'a cá ni-o iubimu si n'o damu, pân'ce traimu!” (Din rug'a poporului romanu. Cernauti 1880. Cu tipariulu lui J. Piotrowski (K. Lewicki.)

„Apelu cátra cetitori.” Abonati! Onorate cetitoriu! Cetindu acésta modesta incercare literara si placéndu'ti binevoiesce a te aboná la intregulu opu si indémna si pe altii, se imitedie. Pretiulu intregulu opu este 2 fl. v. a. Abonamentulu se face directu la autoru in Cernauti.

— Calendariulu sateanului romanu pe anulu ordinariu 1881. Urmatu de cartea III din „bibliotec'a sateanului romanu.” Redactoru-editoriu, Nicolae F. Negrutiu. Gherl'a, imprimari'a „Georgiu Lazaru” 1881. Pretiulu 30 cr.

— Secretele aloru trei nopti séu trei morti vii. Romanu englesu dupa Frankenstein de Pamfilu J. Grapini. Editiunea „Amiculu familiei.” Gherl'a, imprimari'a „Georgiu Lazaru.” 1880. Pretiulu 50 cr. v. a.

— Raportulu anualu alu societatií academice socialu-literare „Romani'a juna” in Vien'a. Alu X-lea anu administrativu, dela 1 Octobru 1879 pâna in 30 Septembrie 1880. Localitatile societatií: I, Augustinerstrasse Nr. 2. Vien'a, proprietatea societatií. Tipografi'a Jean N. Vernay 1880.

Cu Nr. de astadi se tramite si Anuntiulu literariu alu Domnului Advocatu J. Popa privitoriu la foi'a humoristica „Caliculú”.

Carti romanesci

care se afla la

W. Krafft in Sibiu.

Alecsandri V., Teatru 3 vol. leg. fl. 12.50, 4 vol. bros. fl. 10.—
— Poesii, 2 vol. leg. fl. 7.50, 2 „ „ „ 5.—
— Prosa, 1 vol. leg. fl. 5.—, 1 „ „ „ 4.—
Bolinteanu D. Poesii 2 vol. leg. fl. 7.50, 2 „ „ „ 6.—
Negruzzi C., Scrierile. 3 vol. leg. fl. 10.—, 3 „ „ „ 7.50
Seri'a întrega a classiciloru romani, copriindu operile complete ale lui V. Alexandri, Constantin Negruzzi si poeziile lui Dim. Bolinteanu in 12 vol. brosiate 25 fl. v. a., éra legatu frumosu in 11 volume 32 fl. 50 cr.

Acaftistu prea santei nascatorie de Dumnedieu si alte Rugaciuni, tiparitu cu litere, legatu finu in piele négra si auritu . . . 1.80
legatu finu in piele de chagrinn si auritu . . . 2.25
„ „ „ barsionu si auritu . . . 4.30

Album macedo-romanu editiunea de luxu . . . bros. fl. 10.—
— editiunea simple . . . „ 4.—

Alexandrescu G. M., Meditatií, Elegii, Epistole, Satire si Fabule . . . „ 6.—

Alexi Th., Ai carte, ai parte. Romanu umoristicu . . . „ 70.—
— Ciarda alba. Naratiune poetica in 5 canturi . . . „ 20.—

Aricescu C. D., Flori dela Tusnadu, Poesii . . . „ 40.—
— Istori'a revolutiunii romane dela 1821. Cu portretulu lui Tudoru Vladimirescu si cu 2 facsimile . . . „ 2.—

— Acte justificative la istori'a revolutiunii romane dela 1821 . . . „ 1.50

Balcescu N., Istori'a Romaniloru subt Mihaiu Voda Vitézulu . . . „ 2.—
— Cantarea Romaniei . . . „ 25.—

Bancilla P., Colindele Craciunului si ale Pascaloru . . . „ 25.—
Baritiu G., Dictionariu ungu-roman. leg. fl. 3.50, „ 3.—

Boiu Z., Sunete si resunete. Cercari poetice . . . „ 60.—
Boliacu C., Colectiune de Poesii vechi si noi . . . „ 1.25

Bolinteanu D., Trajanid'a, Poema epica nationala . . . „ 1.25
— Viati'a lui Vladu Tiepesiu Voda si Mircea Voda . . . „ 50.—

— Viati'a si faptele lui Mihaiu Vitézulu . . . „ 50.—
— Viati'a si faptele lui Stefanu Voda celu mare . . . „ 50.—

Cantece de Irodi la nascerea Domnului . . . „ 20.—
Cernatescu P. J., Compendiu de Istoria generale pentru invetiamentulu secundaru . . . „ 3.50

Cinci-Deci de istor. morale. Cu 6 chipuri colorate. frum. leg. fl. 60.—
Comsia D., Pomaritul . . . „ 1.—

Cornelle, Horatiu, traged. in 5 acte. Traductiune de G. Sionu . . . „ 1.—
Cornescu G., La arme Romane, melodrama in 1 actu . . . „ 30.—

Corsarulu, Romanu ilustratu, tradusu de C. Jenibace, 250 pag. . . . „ 2.70

Cretianu G., Patrie si Libertate, poesii vechi si noi . . . „ 2.50
Culogere de istorióre morale . . . „ 40.—

Densusianu Ar., Negriad'a. Epepeia nationala. Partea antaia in 6 canturi . . . „ 2.—

Dictionariulu etimologiu romano-latinu, alu societatií academice elaboratu cá proiectu, tipariu desu pe 184 $\frac{1}{2}$ de cóle si Glossariulu, de cuvinte straine séu considerate cá straine, stracurate in limba nóstra, cá parte integranta a Dictionariului, tiparitu pe 37 de cóle, legatu in 3 parti fl. 19.— . . . „ 16.—

Dorulu Romanului. Culegere de cantarulu cele mai noi. Ilustratu cu 12 gravuri xylografice . . . „ 60.—

Euripide, Ifigeni'a in Aulida, Tragedie in 5 acte; tradusa in versuri de Petru Dulfu . . . „ 40.—

Evreica (La Juive) Opera in 5 acte, textu de D. Scribe . . . „ 75.—

Felicitatiuni pentru anulu nou si pentru diu'a numelui Florescu C., Limba floriloru de amoru si amitiia. Cadou pentru toaleta, dedicatu juniloru si juneloru. Frumosu legatu si auritu 50 cr., cartonatu 30 cr. . . . „ 20.—

Fotino Dionisiu, Istoria generala a Daciei sau a Transilvaniei, Terei muntencesi si a Moldovei. Traducere de George Sionu. 3 parti . . . „ 7.50

Fundescu Joanu C., Literatura poporala. Basme, Oratii, Pacalituru si Ghicitori. Cu o introducere despre literatura poporala de B. P. Hajdeu . . . „ 1.—

Ganescu J., Poesii . . . „ 1.20

Genoveva séu invingerea neinovatiei. O istorie memorabila si induretóre. Cu 6 chipuri . . . „ 60.—

Ghica J., Convorbiri economice 2 vol. . . . „ 5.—
Goldsmith O., Vicaru dela Wakefield . . . „ 50.—

Grande G. H., Patimela junelui Werther dupa Göthe . . . „ 1.—
Grube A. W., Biografi romane, de N. Petra-Petrescu . . . „ 50.—

Gruber Alois Dr., Amórea amicabila séu detorintiele amiciloru intre sine, traduse de P. N. Simitiunu . . . „ 25.—

Hahn E., Contessa falsa, Novela tradusa de B. V. Vermont . . . „ 1.—

Hajdeu B. P., Istoria critica a Romaniloru vol. I . . . „ 10.—
— Rasvanu si Vidra. Poema dramatica in 5 canturi . . . „ 1.40

Hauf W., Othelo. Novela tradusa din limb'a germana . . . „ 45.—
Hiutiescu J. C., Bucatarósa nationala, carte de bucate . . . leg. „ 3.—

— Proverbele Romaniloru . . . „ 60.—

Lamartine A., Regina, Novela traduse de du'a Zoe Tesio . . . „ 60.—
Legendele si Basmele Romaniloru, ghicitori si proverburu cu o introducere de B. P. Hajdeu. Partea I . . . „ 1.—

Maiorescu T., Critice in contra directiei de astadi, in cultura romana. Despre scriere. Limba romana in jurnalele din Austri'a. Observari polemice . . . „ 2.50

Melidonu Georgiu Radu, Istoria nationala pentru poporu, sau nemulu, sapa, arma, casa si mintea Romaniloru prin tóte timpurile si locuri . . . „ 50.—

Minunile Cocsariloru, continendu unu siru de diferite si minunatu concarii petrecute in mai multe orasie mari . . . „ 50.—

Minunile santului Sisoe . . . „ 40.—
Mireasa momentului seu logoditií fara voin, cu ilustr. . . „ 25.—

Missailu G., Epoc'a lui Vasilie Lupulu si Matheu Bassarabu . . . „ 1.65

Odobescu A. J., Motii si Curcanii . . . „ 1.—
— Istoria Archeologiei (opu premiatu de societatea academica cu premiulu Nasturelu), I volumu in 8-o Bucuresti, 1877 . . . „ 4.—

— Pseudo-chinegeticosu. Epistola scrisa cu gandn se fia precuventare la cartea „Manualulu venatorului” . . . „ 2.—

Osténnulu Romanu, Colectiune de cantece ale resbelulu romano-turco 1877-78 . . . „ 25.—

Petra-Petrescu, Nepotulu cá unchiu. Comedia in trei acte, tradusa dupa Schiller . . . „ 25.—

Poenariu P., George Lazaru si scól'a romana, cu portretu Popescu N. D., Istori'a resbelulu rom-russ-turc. 1875-1878. Partea I pâna la 30 Augustu 1877. Partea II pâna la finele resbelulu. Cá pretiu câte unu tablu. Pretiulu incl. tramitarea francata (subt legatura) fiecare parti . . . „ 1.40

— Prisonierulu rom. dela Plevna, novela contemporane. Cá premiulu unu tablu. Pretiulu incl. tramit. francata . . . „ 1.40

Pâna acuma au esitu 6 tablouri, si anume Luarea Plevnei, Caderea Plevnei, Luarea Rahovei, Luptele dela Opanesu si Smardanu si Trecerea armatei rom. in Dobrogea. Din acestea se dau pentru facare brosiura din „Istor. resb.” si „Prisonierulu” unulu cá premiulu, se capeta inse si separatu á 80 cr. Tablourile sunt colorate, in formatu mare si executate frumosu.

Racine, Athalia. Traged. in 5 acte, trad. de G. Sionu . . . „ 1.—
— Phedra. Tragedie in 5 acte, trad. de G. Sionu . . . „ 1.—

Riurenu J. M., Biblioteca de lectura pentru junimea de ambe sexe:

— Priveghietóra. Theodora sau copilulu perdutu . . . „ 40.—
— Emigrantii la Brasilia . . . „ 40.—

— Rosa de Tannenburgu . . . „ 40.—
— Cei doi fratii. Devotamentu admirabilu. Poesii . . . „ 40.—

— Ouele pascaloru. Petre si Alexandru. Poesii . . . „ 40.—
— Rosariulu. Musca . . . „ 40.—

— Mielulu. Licuriciulu . . . „ 40.—
— Cele doue surori sau frumósa si urita, urmate de alte 5 istorie . . . „ 40.—

— Opere alese de Beniaminu Franclin . . . „ 50.—

Robinsonu in insul'a sa . . . „ 45.—
Roman Grue Grozovanulu (Cantecu din Basarabia) . . . „ 08.—

Romanii si magiari. Reproductiune din diariulu „Orient. lat.” . . . „ 60.—

Russu Victoriu, Suspinele Silveloru, Poesii si prosa . . . „ 3.—

Sacellariu L., Dómn'a de Nailbac, Novela . . . „ 50.—
Salustiu C. C., Catilina si Jugurtha, traduse de Demetriu T. Dobrescu, premiata de sec. acad. rom. In 8-o (VI & 109 pag.) . . . „ 80.—

Shakspeare, Hamlet princiulu Danemarcei, tragedie in 5 acte . . . „ 1.60

Sion G., Din Poesiile lui . . . „ 3.—
— „La Plevn'a”, drama in 1 actu (in versiuri Steau'a Romaniei — Crucea rosia . . . „ 80.—

— Suvenire de Calatoria in Basarabi'a meridionala . . . „ 1.05

Soimescu Savva N., Virtutea militara, Poesii . . . „ 25.—
Stefanescu Nicu Ion, Unu cuiu, poveste . . . „ 10.—

Sterca Siutulu Josifu, O laerina ferbinte . . . „ 50.—
— Din memoriulu lui . . . „ 50.—

Ucenescu G., Conoru sau frumosu resunatórele . . . „ 20.—
— Magaziulu de canturi nationale . . . „ 40.—

— Versuri nascerii Domnului Isusu Christosu . . . „ 25.—
— Canonulu santei cuminecaturi care este trebuinciosu la totu crestinulu pentru mentuirea sufletulu seu . . . „ 15.—

Vermont R. V., Blondinulu din Namuru si Pasia dela Bud'a . . . „ 75.—

— Plutasiulu. Naratiune americana dupa Fr. Gerstäcker . . . „ 75.—

Tablouri.

Trecerea armatei romane in Dobrogea, Caderea Plevnei, Batalia dela Schitt, Batalia dela Smardanu, Batalia dela Opanesu, Capitularia Plevnei . . . câte „ 80.—

Pretiurile sunt notate in valuta austriaca. La comande din Romani'a primescu bilete hypotecare si timbre postale, scootindu 40 cr — 1 leu. — Candu se facu comande din Austro-Ungari'a se se tramita si pretiulu séu celu puçinu o parte din acesta. In casulu din urma restulu se va radica prin recepere postala. La cerere se voru speda carti singuratiche si sub legatura (Kreuzband), dar atunci pentru francare se urca pretiulu cu 10%. Surua acésta ni se va tramite prin asignatia post. d'odata cu comanda.

W. Krafft in Sibiu.

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.